

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

---

§ 99

Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden verkoston selvitys

25418/2023

Valmistelijat / lisätiedot:

Titta Pelttari, LASTEN, NUORTEN, PERH. PAL. JOHTAJ, titta.pelttari@pirha.fi

Liitteet

- 1 Palveluiden verkosto_LaNuPe_ESITYSMATERIAALI - SAAVUTETTAVA.pdf
- 2 Palveluiden verkosto_LaNuPe_LAAJA MATERIAALI.pdf

Pirkanmaan hyvinvointialueen strategian toimeenpano-ohjelman kärjen ” yhdenvertaiset, ennaltaehkäisevät ja vaikuttavat palvelut” alataavoitteen ”eheä ja monikanavainen palveluiden verkosto” alla on toteutettu hyvinvointialueen lasten, nuorten ja perheiden palvelujen palveluverkkoselvitys syys-lokakuun 2023 aikana.

Selvityksen tavoitteet ja toteuttamistapa

Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen palveluverkkoselvityksen ja sen pohjalta tehtyjen päätösten tavoitteena on vastata monikanavaisella palveluverkolla palvelutarpeeseen, turvata yhdenvertaisten palveluiden saatavuus sekä varmistaa henkilöstön riittävyys. Lisäksi tavoitteena on hillitä kustannusten kasvua sekä luoda näkemys tarvittavista tiloista ja investoinneista.

Keväällä 2023 valmisteltiin palveluverkon kehittämisen yleisiä sekä palvelukohtaisia periaatteita, jotka hyväksyttiin aluevaltuustossa 14.8.2023. Sekä yleiset palvelulinjakohtaiset periaatteet ovat olleet pohjana lasten, nuorten ja perheiden palveluverkon valmistelussa. Valtuuston hyväksymät periaatteet ja kyseisten palveluiden esitettävät muutokset ovat linjassa keskenään.

Selvitys toteutettiin virkajohdon alaisuudessa konsulttiyhtiö Nordic Healthcare Group: n (NHG) ollessa valmistelun tukena. Valmistelussa käytettiin pohjana laajasti avoimen datan tilastotietoja mm. THL, Tilastokeskus, Sotkanet, Kela. Väestöanalyysit pohjautuvat Tilastokeskuksen väestötietoihin sekä Pirkanmaan liiton tekemän väestösuunnitteen tietoihin.

Valmistelua varten muodostettiin asiantuntijaryhmä, jossa oli edustettuna kaikkien toimi- ja vastualueiden edustajat, tilahallinnon, henkilöstöpalvelujen ja viestinnän edustajat. Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden verkostoa työstettiin syys-lokakuussa 2023. Työpajoja järjestettiin yhteensä viisi kappaletta. Lisäksi henkilöstöä osallistettiin laajasti erilaisilla kyselyillä (sosiaalipalvelut) sekä keskusteluilla ja kartoituksilla lähiesihenkilöiden kanssa (terveys- ja opiskeluhuollon palvelut). Kunnilta koottiin tietoa meneillään olevista ja tulevaisuuden tilahankkeista, joilla on vaikutusta hyvinvointialueen järjestämisvastuulla oleviin lasten, nuorten ja perheiden palveluihin.

Hyvinvointialueen johtoryhmä on ohjannut lasten, nuorten ja perheiden palvelujen palveluverkostotyötä.

Nykytilakuvaus ja muutospaineet

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Lasten, nuorten ja perheiden palveluja tarjotaan tällä hetkellä 420 toimipisteessä lähes 1900 sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisen toimesta. Toimipisteiden asiakaspohja, käynti- ja henkilöstömäärät eroavat huomattavasti toisistaan. Palveluiden saatavuudessa sekä toimintamalleissa ja digitaalisten palvelujen käyttöasteissa on suuria eroja. Liikkuvia palveluja palvelulinjalla on jo nyt runsaasti. Palveluja tarjotaan omasta palvelutuotannosta pääosin virka-aikaan.

Pirkanmaan lapsiväestön määrän kehittymisen myötä lasten, nuorten ja perheiden palvelujen palvelutarpeen ennustetaan vähenevän koko Pirkanmaan alueella. Strategian toimeenpanotyöllä tavoitellaan sitä, että palvelujen käytön painopiste siirtyy universaali- ja varhaisen vaiheen palveluihin ja korjaavien palvelujen tarve vähenee merkittävästi nykyisestä. Yhteiskunnassa tapahtuvat muutokset voivat vaikuttaa eri palvelujen kysyntään merkittävästi.

Lasten, nuorten ja perheiden palveluissa palvelujen järjestämistä haastavat työvoiman saatavuus ja riittävyys. Erityisesti sosiaalityöntekijöiden, lääkäreiden ja psykologien määrä on tarpeeseen nähden riittämätön ja vaikuttavat palvelujen tuottamiseen erityisesti maakunnan reuna-alueille.

Palveluiden verkoston tavoitetila ja johtopäätökset

Pirkanmaalla palveluja tulee monimuotoistaa ja yhteensovittaa. Lähtökohtana valmistelussa on monikanavainen palveluverkko, jossa palvelut jakautuvat ns. kivijalkapalveluihin (fyysiset toimipisteet), liikkuviin palveluihin sekä digipalveluihin.

Tavoitteena on tuottaa lasten, nuorten ja perheiden palvelut nykyistä asiakaslähtöisemmin. Digipalveluiden käyttöä sekä oman palvelutuotannon aukioloaikoja tulee laajentaa palveluun pääsyn ja asioinnin sujuvoittamiseksi. Ammattilaisten välisen yhteistyön mahdollistaminen on otettu huomioon fyysisen toimipisteverkoston suunnittelussa.

Hyvinvointialueen, kuntien ja 3. sektorin palveluksessa työskentelevien lasten, nuorten ja perheiden palvelujen ammattilaisten yhteistyön sujuvuus varmistetaan siten, että universaali- ja varhaisen vaiheen palvelujen tarjotaan myös jatkossa lähellä asiakkaita. Haasteellisessa elämäntilanteessa olevien lasten, nuorten ja perheiden tarvitsema joustava, moniammatillinen tuki pyritään varmistamaan sillä, että erityisesti erityisosaamista edellyttävät palvelut sijoittuvat jatkossa pääosin samoihin osaamiskeskittyymiin. Oman palvelutuotannon osuutta erityisesti lastensuojelun laitoshoidon osalta on tarve vahvistaa.

Valmistelu lähti asetetusta kolmesta skenaariosta: ei muutoksia, maltilliset muutokset ja laajemmat muutokset. Näistä valmisteluryhmät pitivät tulevaisuuden palveluverkon kehittämisessä parhaana vaihtoehtona laajempien muutoksien skenaariota, jossa liikkuvien ja digitaalisten palvelujen osuutta merkittävästi nykyisestä vahvistetaan. Samalla toimitilojen yhteiskäyttöä lisätään ja erityisosaamista edellyttäviä palveluita keskitetään vahvoihin osaamiskeskittyymiin. Fyysistä palveluverkkoa tiivistetään, jotta voidaan turvata toiminnallisesti ja taloudellisesti kestävä palvelujen kokonaisuus maakuntatasoisena.

Eri palvelujen osalta digitaalisten, liikkuvien ja fyysisten palveluiden suhteelliset osuudet vaihtelevat merkittävästi kuitenkin siten, että digitaalisten ja liikkuvien palvelujen osuutta on kasvatettu kaikissa palvelukokonaisuuksissa. Digitaalisilla ja

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

---

liikkuvilla palveluilla täydennetään palveluita erityisesti haja-asutusseuduilla, jossa julkinen liikenne on heikkoa. Muutoksia esitetään toteutettavaksi pitkällä aikavälillä ja hallitusti ottaen huomioon toimitilojen lisärakentamis- ja perusparannustarpeet.

Skenaarioiden mukaisista muutoksista on tehty vaikutusten arviointi, jossa on nostettu esiin vaikutuksia mm. lapsiin, asiakkaisiin, asukkaisiin, henkilöstöön, sidosryhmiin, ympäristöön ja maaseutuun. Lisäksi on arvioitu vaikutuksia talouteen.

Hyvinvointialueen strategian mukaisesti toiminnan kokonaisuudessa tavoitellaan noin kahden prosentin tuottavuuden lisääntymistä vuositasolla. Lähtökohta on huomioitu valmistelussa.

Jatkovalmistelu

Lasten, nuorten ja perheiden palveluverkkovalmistelussa edetään tarkemmalle tasolle kuulemiskierrosilta saadun ohjauksen sekä sosiaali- ja terveystalouden palveluverkkosuunnitelmien yhteensovittamisen jälkeen.

Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden verkoston laaja ja tiivistetty selvitys ovat liitteenä.

Ehdotus

Esittelijä: Juhani Sand

Konserni- ja toimitilajaosto päättää

- merkitä lasten, nuorten ja perheiden palveluiden verkoston selvityksen tiedoksi, sekä
- antaa kommentit aluehallitukselle.

Kokouskäsitely

Kuultiin asiantuntijana lasten, nuorten ja perheiden palveluiden palvelulinjajohtaja Titta Pelttaria, joka poistui kokouksesta asian käsittelyn jälkeen.

Konserni- ja toimitilajaosto antaa seuraavat kommentit asiasta aluehallitukselle:

- Palveluverkon uudelleenorganisoinnin kautta on pystyttävä tarjoamaan paremmin erityisosaamista koko Pirkanmaan alueella.
- Palveluiden verkoston suunnitelmissa on huomioitava lasten, nuorten ja perheiden palveluiden riittävä saavutettavuus.
- Ennaltaehkäisevät palvelut on huomioitava palveluverkoston uudistamisessa.
- Lastensuojelun prosessia on tehostettava lapsen edun mukaisesti.
- Palveluiden verkoston uudistuksen avulla on pystyttävä tarjoamaan osaaminen lasten ja nuorten mielenterveysasioissa koko Pirkanmaan alueella.
- Huomioidaan yhteistyö kuntien hyvinvointi- ja sivistyspalveluiden kanssa.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esteellisyys

Marika Ala-Herttua, Saana Vahvelainen, Katri Virkkunen, Sinikka Torkkola ja Reijo Koskela ilmoittivat olevansa esteellisiä asiassa (HL 28 § 1 mom 5 kohta, HL 28 § 1 mom

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

---

7 kohta) ja he poistuivat kokouksesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.
Esteellisyys todettiin.

Tiedoksi

Aluehallitus, Titta Pelttari

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Nähtävillä Pirkanmaan hyvinvointialueen verkkosivulla pirha.cloudnc.fi 10.11.2023

Otteen oikeaksi todistaa

Tampere
13.11.2023

Emilia Tomminen
HALLINTOASSISTENTTI

Tiedoksianto asianosaiselle

Päätös on lähetetty sähköpostitse 13.11.2023

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Pirkanmaan hyvinvointialue 13.11.2023 klo 15:34. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Muutoksenhakukielto

§99

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (Laki hyvinvointialueesta 141 §).